

INSÄNT

Maria
Lindberg

Insändarredaktionen, tel: 0650-355 11, e-post: insant@ht.se • Läs mer på webben! På www.ht.se hittar du fler insändare

Nu är det dags att ta tag i uranfrågan

Detta är en uppföljande artikel om uranbrytningens konsekvenser, införd 18/10.

Hela processen med urlakningen av uranet sker i allmänhet invid gruvan för att minimera transporterna. I princip blir ju hela malmuttaget lakrester eftersom uraninnehållet bara stod för 1,3 promille. Men volymen har ökat väsentligt på grund av krossning, malning, syror, kalk och stora mängder vatten.

Det ur malmen utfällda uranet är ett gult pulver och kallas yellowcake. Till 99,3 procent består det av isotopen -238. Andelen av den klyvbara isotopen U-235 måste därför höjas från det naturliga uranets 0,7 procent upp till fem procent för att fungera som bränsle i våra svenska lättvattenreaktorer.

Det modernaste sättet, gascentrifugering, som blivit allmänt känt genom

kärnkraftsprogrammet i Iran, innebär i princip att den tyngre isotopen U-238 centrifugeras bort till dess halten klyvbart U-235 blivit tillräckligt hög.

För varje kilo reaktoruran som produceras blir det en sju kilo restprodukt kallad utarmat uran. Den är 1,7 gånger tyngre än bly och har "framgångsrikt" använts som ammunition mot tanks och byggnader under Gulfkriget 1991, i Bosnien, Serbien och Kosovo 1999 och i Irakkriget 2003.

Utarmat uran är pyrotekniskt, det vill säga antänds vid kraftig stöt. Den rök som uppstår har mycket högt laddade alfapartiklar som skadar celler och förorsakar cancer.

Rökgasen har också en hög kemisk giftighet. Den förgiftar nerver och immunförsvar, förändrar genetiska informationen och orsakar fosterskador. Avlag-

ringar, som kan damma upp och andas in, kommer att för evigt finnas lagrade i marken. Dess halveringstid är 4,5 miljarder år.

Konsekvenserna i berörda områden är också ödesdiger med en våldsamt ökning av cancerfrekvensen och missbildningar bland nyfödda barn.

Resan för uranet och dess restprodukter har nu beskrivits fram till bränslefabriken som ska göra urankutsar till våra reaktorer. Och hela resan är miljövriendlig!

Resten, med riskerna kring drift av kärnkraftverk och slutförvar, har länge uppmärksamats. Nu är det dags att ta tag i frågan om uranet. Nio undersökningstillstånd för uran har getts i tre av länets kommuner. Tre i vardera Hudiksvall, Ljusdal och Ovanåker.

GÖTE BOHMAN

Miljöpartiet Hudiksvall